

สมุดปกขาว

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การปฏิรูปประเทศด้านศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เรื่อง

แนวทางการอนุรักษ์ และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย

คณะทำงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การเปิดภูมิทัศน์ที่ศิลปวัฒนธรรมภายใต้
แนวคิดไตรภาคีศิลปวัฒนธรรม

ภายใต้ คณะอนุกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรม

ใน คณะกรรมการการศาสนา วัฒนธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม

**แนวทางการอนุรักษ์
และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน**

၆၂ မာတုဂဏ္ဍိယသတ်တမ
သီလိမ္မိသီလိမ္မိသ
ကုသုတ္တံ နိဗ္ဗိတိသ
သီလိမ္မိသီလိမ္မိသ နိဗ္ဗိတိသ ဟု.

Chinthee Journal

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

- เป้าหมายที่ ๒ ยุติความยากจนทุกรูปแบบ
- เป้าหมายที่ ๔ สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่มีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ ๑๐ ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๖๐

- มาตรา ๔๓ (๑) บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิอันนุรักษ์พื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ
- มาตรา ๕๐ (๒) ปวงชนชาวไทยมีหน้าที่ป้องกันผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- มาตรา ๕๐ (๔) บุคคลมีหน้าที่ร่วมมือ และสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
- มาตรา ๕๗ (๑) รัฐต้องอนุรักษ์ พื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย
- มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยทุกกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย
- มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

แผนปฏิรูปประเทศ

- ด้านที่ ๑๓ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงาน และการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ

(เมืองโบราณศรีเทพ) จ.เพชรบูรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษา
และทบทวนสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการอนุรักษ์และ
พัฒนามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ๒) รับฟังและรวบรวมข้อคิด
เห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ ให้เกิดความยั่งยืน ๓) จัดทำข้อ
เสนอแนะในการอนุรักษ์และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมให้เกิดความ
ยั่งยืนบนพื้นฐานหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

วิธีการพิจารณาศึกษา ประกอบด้วย ๑) การศึกษาเอกสารและ
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ๒) การลงพื้นที่ภาคสนามจากกรณี
ศึกษา จำนวน ๑๔ กรณี ๓) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลากหลายภาคส่วน และ
๔) การพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมายโดยผู้
เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้
ทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตาม
วัตถุประสงค์การศึกษា

ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการ
อนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ มีดังนี้

ประการแรก ปัญหากฎหมายล้าหลังและไม่เหมาะสมกับบริบท
แวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติโบราณสถาน
โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
(แก้ไขปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. ๒๕๓๕) ให้ความคุ้มครองเฉพาะโบราณ
สถานที่ขึ้นทะเบียน และขาดโอกาสภาคส่วนต่าง ๆ เข้าร่วมบริหาร
จัดการ

ประการที่สอง ปัญหาการไม่บังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง ทั้งการปกป้องคุ้มครอง ฝังระวาง ซ่อมแซม บูรณะ ปฏิสังขรณ์ และบริหารจัดการในมิติอื่น ๆ โบราณสถานและอาคารควรค่าแก่การอนุรักษ์หลายแห่งถูกทิ้งร้าง ถูกบุกรุกทำลาย ใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง

ประการที่สาม ปัญหาการขาดความตระหนักรู้ แรงจูงใจ และองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ทั้งบุคลากรของรัฐและประชาชนบางส่วน ยังขาดจิตสำนึกในคุณค่า ความหวงแหน และองค์ความรู้ในการดูแล และอนุรักษ์โบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่ถูกต้อง

ประการที่สี่ ปัญหา नियามของโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ชัดเจน เช่น “โบราณสถาน” “อาคารอนุรักษ์” “อาคารราชพัสดุที่ทรงคุณค่าต่อการอนุรักษ์” “ย่านชุมชนเก่า” เป็นต้น ส่งผลให้การอนุรักษ์และดูแลแหล่งโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้มีลักษณะแตกกระจาย (fragmentation) ไม่มีมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีการจัดทำรายการฐานข้อมูลทะเบียนและบูรณาการอย่างเป็นระบบ และขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการในภาพรวม

ประการสุดท้าย ปัญหาการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนอย่างครอบคลุมในทางปฏิบัติมีข้อจำกัดและมักมีปัญหาความขัดแย้งกับประชาชนในพื้นที่บ่อยครั้ง เนื่องจากขาดการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม (inclusiveness) และในบางกรณีภาครัฐมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ มิได้คำนึงถึงมิติ “คุณค่า (value)” จากมุมมองที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมายและนโยบาย มีดังนี้

๑) ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณ

วัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ (แก้ไขปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. ๒๕๓๕) และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งปรับบทบาทให้กรมศิลปากร ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลโบราณสถานระดับท้องถิ่น พร้อมทั้งกระจายอำนาจและเสริมศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานระดับท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการอนุรักษ์และดูแลแหล่งโบราณสถานและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ระดับท้องถิ่น

๒) พัฒนากลไกกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ โดยเฉพาะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล มีมาตรการปกป้องคุ้มครองทั้งในเชิงป้องกันและแก้ไขที่ชัดเจน

๓) การบริหารจัดการความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผ่านหลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรม และสื่อต่าง ๆ รวมทั้งจัดตั้ง **“สถาบันพัฒนาวิชาชีพด้านการอนุรักษ์”** เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ จัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพและออกใบประกอบวิชาชีพ (license) ด้านการอนุรักษ์ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

๔) จัดทำคู่มือคำแนะนำการดำเนินการอนุรักษ์และโครงการก่อสร้าง โดยมีการจำแนกแนวทางปฏิบัติที่ครอบคลุมทั้ง **“มาตรฐานกลาง”** ของประเทศ และ **“มาตรฐานเฉพาะ”** ให้สอดคล้องกับลักษณะทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และประวัติศาสตร์แต่ละพื้นที่

๕) กำหนดนิยามและประเภทมรดกวัฒนธรรมที่เป็นมาตรฐานกลางและจัดทำบัญชีรายการสิ่งปลูกสร้าง / พื้นที่อนุรักษ์ (list of heritage buildings and sites) ที่มีเอกภาพ

๖) พัฒนามาตรการจูงใจการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ อาทิ ลดหย่อนภาษีบริจาคมรดกหรือยกเว้นภาษี มาตรการเยียวยาแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการอนุรักษ์ การยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้โอนสิทธิการพัฒนา (Transfer of Development Right: TDR) การจัดตั้งกองทุนนิติบุคคลของภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และดูแลมรดกวัฒนธรรมของภาครัฐ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนจัดตั้งกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

๗) มีกฎหมายช่วยส่งเสริม สนับสนุน และวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทุกประเภทอย่างครอบคลุม

๘) มีการพัฒนากฎหมายเพื่อจัดตั้ง “สถาบัน” ในรูปแบบคณะกรรมการร่วม (committee) หลายฝ่ายที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และดูแลมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้อย่างบูรณาการ

การอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม ที่จับต้องได้ คืออะไร

“มรดกวัฒนธรรม (cultural heritage)” เป็นผลงานสร้างสรรค์ของชนในชาติที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันมีคุณค่า ที่ตกทอดมาจากรุ่นก่อนเป็นประจักษ์พยานของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ หมายรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น และระบบนิเวศซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่สามารถหาทดแทนได้ เป็นเครื่องหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้คนในอดีต แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและเอกลักษณ์ของพื้นที่ มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและควรค่าแก่การสืบสานต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ องค์การยูเนสโก ได้แบ่งประเภทของมรดกวัฒนธรรมไว้ ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (intangible cultural heritage) และ (๒) มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (tangible cultural heritage) มรดกวัฒนธรรมทั้งสองประเภทนอกจากเป็นสิ่งซึ่งบ่งชี้ถึงความเป็นมาของชุดคุณค่าทางสังคม ชุดความคิด ความเชื่อ และแบบแผนการปฏิบัติ ยังมีความสำคัญในฐานะ “ทุน” หรือ “ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital)” ที่สามารถอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศและท้องถิ่นเพิ่มพูนขึ้นได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๑) กำหนดให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ มาตรา ๕๐(๒) กำหนดให้ปวงชนชาวไทยมีหน้าที่หนึ่งที่สำคัญคือ การป้องกันผลประโยชน์ของชาติและสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และมาตรา ๕๗(๑) รัฐต้อง

อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของ
ชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง
ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

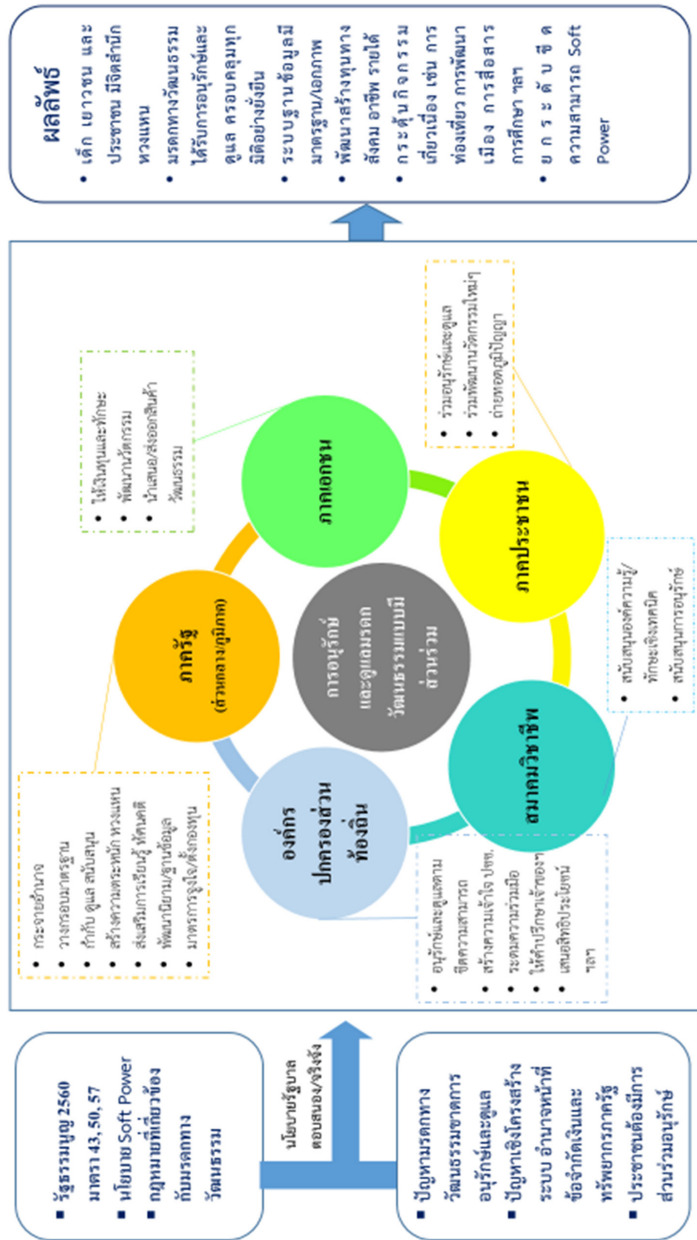
เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ด้านการอนุรักษ์และพัฒนา มรดก
วัฒนธรรมของประเทศไทยในภาพรวม พบว่า ปัจจุบันภาครัฐของ
ไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทาง
วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้เชิงปฏิบัติทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น
เช่น กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัด สถาบัน
การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น หน่วยงานต่าง ๆ
เหล่านี้มีการขับเคลื่อนงานทั้งในลักษณะการดำเนินการฝ่ายเดียว
และในเชิงบูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ในทางตรงกันข้าม แม้จะมี
หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการอนุรักษ์และพัฒนา มรดก
วัฒนธรรมที่จับต้องได้หลายแห่ง เช่น กรมศิลปากร กรมธนารักษ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
บางส่วนที่ได้รับการกระจายอำนาจ ฯลฯ แต่ที่ผ่านมากลับพบว่าการ
ขับเคลื่อนงานขาดความเป็นเอกภาพ หน่วยงานต่าง ๆ ใช้อำนาจ
หน้าที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากกฎหมายแตกต่างกันหลากหลาย
ฉบับ มีมาตรฐานและขอบเขตการทำงานที่ไม่ชัดเจน ขาดการบูรณา
การระบบฐานข้อมูลร่วมกัน รวมทั้งมีการใช้นิยามความหมายและ
คุณค่าของมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้แตกต่างกัน ตลอดจนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากขาดความตระหนักในการให้ความสำคัญ
และมีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถของกำลังคน ทรัพยากร
และงบประมาณ

สภาพปัญหาและข้อจำกัดในข้างต้น ก่อให้เกิดความสับสนในทาง

ปฏิบัติ เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ มีการเรียกร้องให้ภาครัฐให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าว พบว่า มีความพยายามของภาคประชาชน ชุมชน และภาคเอกชนที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ในพื้นที่ชุมชนของตนเอง ก่อให้เกิดช่องว่าง (gaps) เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ วิธีการ และขอบเขตด้านการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำมาสู่การร้องทุกข์และร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ร้องเรียนมายังคณะกรรมการธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา

คณะอนุกรรมการธิการด้านศิลปะและวัฒนธรรม ในคณะกรรมการธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา รับมอบหมายจากคณะกรรมการธิการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา ให้พิจารณาศึกษาเรื่อง **แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการอนุรักษ์ ดูแล และพัฒนาแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นหลัก** เพื่อศึกษาและทบทวนสถานการณ์และสภาพปัญหาด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน และแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ รับฟังและรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมในเชิงบูรณาการระหว่างวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน

รูปที่ ๑ แนวคิดการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนาเส้นทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้อย่างยั่งยืน

ศึกษาอะไรกันบ้าง

- (๑) ศึกษาและทบทวนสถานการณ์สภาพปัญหาด้านการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานและแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ
- (๒) รับฟังและรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ ให้เกิดความยั่งยืน
- (๓) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมาย เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ให้เกิดการบูรณาการขับเคลื่อนร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

ศึกษาอย่างไร

กระบวนการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในครั้งนี้ ประกอบด้วยระเบียบวิธี พิจารณาศึกษา เป็นลำดับขั้นตอน คือ ๑) การศึกษาวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ๒) การลงพื้นที่ภาคสนามจากกรณีศึกษาที่มีการร้องเรียนเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการศึกษา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา เพื่อให้มีการดำเนินการ ตรวจสอบและติดตาม จำนวน ๑๔ กรณีศึกษา เพื่อรับฟังข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๓) การนำผลการศึกษาวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการลงพื้นที่ภาคสนาม จากกรณีศึกษาที่มีการร้องเรียนมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อประมวลผลข้อมูลสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการอนุรักษ์ และดูแลมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ๔) การจัดประชุมสัมมนา

รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลากหลายภาคส่วน โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ณ อาคารรัฐสภา ๔) การพิจารณาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและกฎหมาย และ ๕) การประชุมคณะทำงานด้านกฎหมาย ประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม วุฒิสภา คณะทำงานพิจารณาศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้แทนภาคประชาสังคม

ผลการศึกษา

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากกรณีศึกษา ๑๔ กรณี และผลการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหลายหลายภาคส่วน พบว่า สถานการณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน และแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ ของประเทศไทย มีดังนี้

(๑) ปัญหากฎหมายล้าหลังและไม่เหมาะสมกับบริบทแวดล้อมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ (แก้ไขปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. ๒๕๓๕) ให้ความคุ้มครองเฉพาะกรณีโบราณสถานที่ได้รับจดทะเบียน ขณะที่กรมศิลปากรมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลังไม่เพียงพอ และมีกระบวนการพิจารณาซับซ้อนและใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน

(๒) ปัญหาการไม่บังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง ทั้งการปกป้องคุ้มครอง เฝ้าระวัง ซ่อมแซม บูรณะ ปฏิสังขรณ์

และบริหารจัดการในมิติอื่น ๆ โบราณสถานและอาคารควรค่าแก่การอนุรักษ์หลายแห่งถูกทิ้งร้าง ถูกบุกรุกทำลาย ใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง

(๓) ปัญหาการขาดความตระหนักรู้ แรงจูงใจ และองค์ความรู้ที่ถูกต้อง จากการศึกษาพบว่า บุคลากรของรัฐและประชาชนบางส่วนยังขาดจิตสำนึกในคุณค่า ความหวงแหน และองค์ความรู้ในการดูแลและอนุรักษ์โบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่ถูกต้อง

(๔) ปัญหานโยบายของโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ชัดเจน เนื่องโดยตรงจากการมีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น “โบราณสถาน” “อาคารอนุรักษ์” “อาคารราชพัสดุที่ทรงคุณค่าต่อการอนุรักษ์” “ย่านชุมชนเก่า” เป็นต้น ส่งผลให้ปัจจุบันการอนุรักษ์และดูแลแหล่งโบราณสถานและมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ในภาพรวมของประเทศ

(๕) ปัญหาการขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนอย่างครอบคลุม เนื่องจากขาดการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม (inclusiveness) นอกจากนี้ ในบางกรณีภาครัฐมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์โดยไม่คำนึงถึงมิติ “คุณค่า (value)” จากมุมมองที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(๑) แก้ไขกฎหมายที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบด้วย

(๑.๑) ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ (แก้ไขปรับปรุงล่าสุด

พ.ศ. ๒๕๓๕) กรมศิลปากร ควรกำหนดหลักเกณฑ์ประเภทโบราณสถาน ๒ ระดับ ได้แก่ โบราณสถานระดับชาติ และโบราณสถานระดับท้องถิ่น และถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการอนุรักษ์และดูแลโบราณสถานระดับท้องถิ่นทั้งหมดตามหลักการกระจายอำนาจ มีแผนการทำงานที่ชัดเจนในระยะสั้น - ระยะปานกลาง - ระยะยาว นอกจากนี้ ควรทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และดูแลโบราณสถาน ได้แก่ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (แก้ไขปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. ๒๕๖๑) และพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อแก้ไขปรับปรุง และเพิ่มเติม แนวทางการอนุรักษ์และดูแลโบราณสถานที่อยู่ภายในวัด ที่ธรณีสงฆ์ หรืออาคารทรงคุณค่าบนพื้นที่ที่ราชพัสดุ เพื่อกำหนดมาตรฐานการอนุรักษ์และดูแลโบราณสถานให้เกิดความชัดเจน

(๑.๒) ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไข พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรเพิ่มบทบัญญัติให้อำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์และดูแลแหล่งโบราณสถานระดับท้องถิ่น และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ระดับท้องถิ่น เช่น มรดกสถาปัตยกรรม อาคารทรงคุณค่า หรืออื่น ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รวมทั้งกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายการแหล่งโบราณสถาน และแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้อื่น ๆ ทุกประเภท

(๑.๓) ทบทวน ปรับปรุง และแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๔๒ ควรกำหนดบทบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดูแลและอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานระดับท้องถิ่น และแหล่งมรดกวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทุกประเภท รวมทั้งวางหลักเกณฑ์การพิจารณาการถ่ายโอนภารกิจด้านการอนุรักษ์และดูแลโบราณสถานระดับท้องถิ่น

(๒) **พัฒนากลไกกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานภาครัฐทุกระดับ** ได้แก่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ผ่านระบบฐานข้อมูลและระบบจัดการเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียน มีการระบุหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีการบูรณาการกระบวนการทางกฎหมายแบบต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบการตรวจการและตรวจสอบเข้มข้น นอกจากนี้ควรกำหนดมาตรการเชิงป้องกัน (preventive measures) และมาตรการเชิงแก้ไข (corrective measures)

(๓) **การบริหารจัดการความรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง** ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ผ่านหลักสูตรการศึกษาฝึกอบรมของหน่วยงานภาครัฐ การบรรจุเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความรู้ตระหนักรู้ จิตสำนึก หวงแหนสร้างรสนิยมซาบซึ้งในคุณค่าผ่านทั้งสื่อต่าง ๆ

(๔) **จัดตั้ง “สถาบันพัฒนาวิชาชีพด้านการอนุรักษ์” และจัดทำ “หลักสูตรอบรมทางวิชาชีพทางด้านการอนุรักษ์”** เพื่อทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ จัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ และออกใบประกอบวิชาชีพ (license) ด้านการอนุรักษ์ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาปนิก ภูมิสถาปนิก วิศวกร นักบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรม ช่างฝีมือและช่างก่อสร้างที่เกี่ยวข้องชาญด้านอนุรักษ์ และอื่น ๆ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถ

นำไปใช้เป็นหลักฐานในการรับการจัดจ้าง การให้คำปรึกษาแนะนำ รับรองแบบก่อสร้างหรือแบบปรับปรุง ซ่อมแซม และพัฒนาแหล่ง โบราณสถานและแหล่งมรดกวัฒนธรรมอื่น ๆ จากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ได้

(๕) จัดทำคู่มือคำแนะนำการดำเนินการอนุรักษ์และโครงการ ก่อสร้าง หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกับสถาบันพัฒนา วิชาชีพด้านการอนุรักษ์ที่จัดตั้งขึ้น เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคู่มือและ แนวทางปฏิบัติ สำหรับเจ้าหน้าที่และวิชาชีพที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยมีการจำแนกแนวทางปฏิบัติที่ครอบคลุมทั้ง “มาตรฐานกลาง” ของประเทศ และ “มาตรฐานเฉพาะ” ให้ สอดคล้องกับลักษณะทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และ ประวัติศาสตร์แต่ละพื้นที่

(๖) กำหนดนิยามและประเภทมรดกวัฒนธรรมที่เป็น มาตรฐานกลาง และพัฒนาระบบทะเบียนรายการให้เป็น เอกภาพ โดยกำหนดนิยามและประเภทของมรดกวัฒนธรรม ที่จับต้องได้และมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ให้เกิดความชัดเจน มีมาตรฐานกลางที่ทุกฝ่ายยอมรับและใช้ร่วมกัน มีกระบวนการ สำรวจ รวบรวม และจัดทำบัญชีรายการสิ่งปลูกสร้าง/พื้นที่อนุรักษ์ (list of heritage buildings and sites) และบูรณาการระบบฐาน ข้อมูลให้มีมาตรฐานและเป็นเอกภาพ

(๗) พัฒนามาตรการจูงใจให้เกิดการสนับสนุนการอนุรักษ์จาก ภาคเอกชนและภาคประชาชน ประกอบด้วย

(๗.๑) เสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน่วยงานภาครัฐ ร่วมกับสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หรือสถาบัน พัฒนาวิชาชีพด้านการอนุรักษ์ที่จัดตั้งขึ้น ส่งมอบองค์ความรู้ แนวทางปฏิบัติ คู่มือ และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อยกระดับบทบาท องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยเสริม

สร้างความรู้เข้าใจแก่ภาคเอกชนและระดมการมีส่วนร่วมชุมชน

(๗.๒) กำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจทางด้านเศรษฐกิจที่หลากหลาย ประกอบด้วย

๑) กรณีภาคเอกชนไม่มีศักยภาพ ภาครัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการร่วมอนุรักษ์ของเอกชน โดยให้ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมต่อเจ้าของ เช่น เงินปรับปรุงและซ่อมแซมอาคาร

๒) ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่เอกชนที่มีศักยภาพที่เข้าร่วมการอนุรักษ์ สามารถนำรายการค่าใช้จ่ายขอลดหย่อนภาษีเงินได้ต่อกรมสรรพากรได้ ๒ เท่าของค่าใช้จ่ายจริง

๓) ทบทวนและแก้ไขมาตรการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอื่น ๆ ที่ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้าร่วมการอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น อาทิ ภาษีเงินได้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

๔) ให้เงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบตามบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่ตั้งของแหล่งโบราณสถานหรือมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้นั้น ๆ เช่น ศักยภาพทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ ภาคเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงบประมาณ เยียวยา หรือได้สิทธิยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีในข้อ ๑) - ๔) จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐและเปิดให้สาธารณชนเข้าเยี่ยมชมได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

(๗.๓) มาตรการสร้างแรงจูงใจทางด้านสังคม ประกอบด้วย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การให้รางวัล การสร้างหอเกียรติยศ เป็นต้น โดยจัดสรรให้กับทั้งภาคเอกชนเจ้าของกรรมสิทธิ์โอนสิทธิการพัฒนา (Transfer of Development Right: TDR) ภาคเอกชนภาคประชาชน และชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการอนุรักษ์อย่างแข็งขัน นอกจากนี้ ควรจัดประกวดต้นแบบการอนุรักษ์ให้กับโบราณ

สถานและมรดกวัฒนธรรม และถอดบทเรียนเป็นพื้นที่ต้นแบบหรือแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ให้กับพื้นที่อื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

(๗.๔) การจัดตั้งกองทุนนิติบุคคลของภาครัฐที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และดูแลมรดกวัฒนธรรมของภาครัฐ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนจัดตั้งกองทุนเพื่อการอนุรักษ์ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเปิดให้ประชาชนหรือเอกชนสามารถบริจาคเงินสนับสนุนการอนุรักษ์และบริหารจัดการมรดกทางวัฒนธรรมเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะได้ พร้อมทั้งให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้บริจาคสามารถลดหย่อนภาษีได้ ๒ เท่าของยอดบริจาคจริง ทั้งนี้ ภาครัฐควรมีการติดตามและประเมินขีดความสามารถด้านรายได้ของกองทุนภาคประชาชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงาน เช่น อุดหนุนงบประมาณภาครัฐ การส่งเสริมกิจกรรมจัดหารายได้เข้ากองทุน การให้สิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค การดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) และการส่งเสริมศิลปินในท้องถิ่นเพื่อผลิตสินค้าและบริการเป็นรายได้เข้ากองทุน เป็นต้น

(๘) มีกฎหมายช่วยส่งเสริม สนับสนุน และวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทุกประเภทอย่างครอบคลุม เช่น กำหนดวิธีและขั้นตอนในการขออนุญาตก่อสร้าง ปรับปรุง รื้อถอน ซ่อมแซม พัฒนาภูมิทัศน์ และการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้น โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) อย่างทั่วถึงทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สมาคมวิชาชีพ และชุมชนโดยรอบอย่างครอบคลุม (inclusive) มีการเปิดพื้นที่สร้างการมีส่วนร่วม

สาธารณะ (public sphere) มีการประเมินผลกระทบและประโยชน์ที่ครอบคลุมทุกมิติ (multi-disciplinary) มีกระบวนการตัดสินใจมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus) และมีการติดตามให้การดำเนินการเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างครบถ้วนและเคร่งครัด (regulatory compliance) กำหนดบทลงโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าว และกำหนดวิธีและขั้นตอนในการถ่ายโอนกรรมสิทธิ์และการโอนสิทธิการพัฒนา (transfer of development rights) เพื่อให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดการมรดกวัฒนธรรมได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๙) มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ให้เกิดการเกื้อกูลหนุนเสริมซึ่งกันและกันอย่างยั่งยืน โดยกระตุ้นให้เกิดการบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่างๆ บนฐานของการมีส่วนร่วมและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมมือกันจดทะเบียนจัดตั้งเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือกลุ่มกิจการเพื่อสังคมได้ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล ชุมชน นิติบุคคลหรืออาจส่งเสริมการจัดตั้งมูลนิธิและคณะกรรมการ เพื่อระดมทุนและบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับการผลิตจำหน่ายสินค้า และให้บริการทางวัฒนธรรมและการศึกษาที่เชื่อมโยงหรือสะท้อนกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตชุมชน เพื่อให้สามารถนำรายได้มาใช้ในการบริหารจัดการมรดกวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

(๑๐) มีการพัฒนากฎหมายเพื่อจัดตั้ง “สถาบัน” ในรูปแบบคณะกรรมการร่วม (committee) หลายฝ่ายที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการ

อนุรักษ์และดูแลมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้
อย่างบูรณาการ เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านการอนุรักษ์และ
ดูแลมรดกวัฒนธรรมทั้งในระดับชาติและท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทาง
เดียวกัน เกิดการทำงานร่วมกันในเชิงบูรณาการและสร้างความ
ร่วมมือหนุนเสริมซึ่งกันและกันระหว่างมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้
และจับต้องไม่ได้ การทำงานในลักษณะดังกล่าวถือเป็นมิติใหม่ใน
ด้านการปฏิรูปการอนุรักษ์และดูแลมรดกทางวัฒนธรรมของ
ประเทศไทย ต้องอาศัยการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการของทั้งหน่วย
งานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ จำนวนมาก จึงจำเป็นต้องอาศัย
อำนาจของ “นายกรัฐมนตรี” และให้ “สำนักนายกรัฐมนตรี” เป็น
เจ้าภาพหลักในการพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้และรูปแบบ
ที่เหมาะสมในการจัดตั้งหน่วยงานในลักษณะกล่าวขึ้น โดยสามารถ
นำ “(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยยุทธศาสตร์การ
ขับเคลื่อนเชิงบูรณาการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ...” ที่ได้จัดทำขึ้นนี้เป็นกรอบแนวทาง
ดำเนินการต่อไปได้

**(ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงบูรณาการ
เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืน พ.ศ. ....**

(ร่าง)

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงบูรณาการเพื่อการอนุรักษ์
และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
พ.ศ. ....**

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานเชิงบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน และวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ในการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมมีเอกภาพ เกิดการส่งเสริมและสนับสนุนอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ของประเทศ ในระดับชาติและท้องถิ่นที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานภาครัฐภายใต้หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเสริมอำนาจให้ภาคประชาชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมเป็นไปอย่างทั่วถึงและยั่งยืน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้าน Soft Power ของไทยในระดับนานาชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงบูรณาการเพื่อการอนุรักษ์และ
พัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจ
จานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“มรดกวัฒนธรรม” หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์ของชนในชาติ
ที่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันมีคุณค่าที่ตกทอดมาจากรุ่นก่อนเป็น
ประจักษ์พยานของพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ รวมถึงสิ่งแวดล้อม
ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น และระบบนิเวศซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าไม่
สามารถหาทดแทนได้ที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่โดดเด่นและ
เอกลักษณ์ของพื้นที่ มีการสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและ
ควรค่าแก่การสืบสานต่อไปในอนาคต มรดกวัฒนธรรมในที่นี้ให้
ครอบคลุมทั้งมรดกวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้ และมรดกวัฒนธรรม
ที่จับต้องไม่ได้

“มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้” หมายถึง มรดกวัฒนธรรมที่เป็น
รูปธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถจับต้องและมองเห็นได้ เช่น โบราณ
สถาน อนุสาวรีย์ สถาปัตยกรรม อาคารกลุ่มอาคาร ย่านชุมชนท้อง
ถิ่น เมืองเก่า แหล่งประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี อาคารอนุรักษ์
แหล่งภูมิศาสตร์ประวัติศาสตร์ ภูมิวัฒนธรรม โบราณวัตถุและผล
งานศิลปะแขนงต่าง ๆ เป็นต้น

“มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้” หมายถึง มรดกวัฒนธรรมที่
เป็นนามธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องหรือแสดงออกมาทาง
กายภาพได้ เช่น ภูมิปัญญาความรู้ ความหมาย ความเชื่อ ความ
สามารถ ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีตที่บุคคลหรือชุมชนได้
สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตอยู่ และได้
ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งมาจนถึงปัจจุบัน

“การอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน” หมายถึง การบริหารจัดการมรดกวัฒนธรรมให้ดำรงคุณค่าไว้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และทำให้เกิดความตระหนักในความสำคัญทางวัฒนธรรมโดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมาชุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงบูรณาการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิงบูรณาการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนามรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เรียกโดยย่อว่า **“อมว.”** ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

(๓) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมศิลปากร ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท และผู้แทนสมาคมวิชาชีพด้านการอนุรักษ์ เป็นกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ มีผลงานหรือประสบการณ์ในสาขาต่าง ๆ ได้แก่ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม

อนุรักษ์แหล่งมรดกวัฒนธรรม ประเพณี ชาติพันธุ์ พัฒนาชุมชน ภาษาและวรรณกรรม ศิลปะการแสดง ประเพณีและพิธีกรรม ทัศนกรรม งานช่างฝีมือดั้งเดิม ภูมิปัญญาการแพทย์ กฎหมาย ประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านละ หนึ่งคน รวมจำนวนไม่เกินสิบห้าคน เป็นกรรมการ

(๕) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี จำนวนสองคน เป็นกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ

ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๔) คนหนึ่ง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๔ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือบุคคลล้มละลาย

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกเพราะกระทำความผิด

(๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรค การเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง

ข้อ ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๔ (๔) มีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ และมีการแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม

ข้อ ๕ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน แต่ในกรณีที่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในกรณีนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นคงอยู่ในตำแหน่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๔ (๔) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๕
- (๖) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือทุจริตต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ ๘ การประชุมของคณะกรรมการจะต้องจัดให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง และต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธาน

กรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธาน กรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือก กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษา ทบทวนและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายต่อไปนี้

ก. พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ค. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ง. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

จ. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ฉ. พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ช. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ซ. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

ฉ.พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

ญ.พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทาง
วัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๙

ฎ.กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรม ตามที่
คณะกรรมการเห็นชอบ

(๒) พัฒนากลไกกำกับดูแลการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน
ภาครัฐทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเชิง
บูรณาการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาดำเนินการอย่างเอกภาพและ
ประสิทธิภาพ

(๓) ผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งสถาบันและ
/หรือหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพด้านการอนุรักษ์ เพื่อทำหน้าที่กำหนด
มาตรฐานวิชาชีพ จัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพ และออก
ใบประกอบวิชาชีพด้านการอนุรักษ์ให้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
เช่น วิศวกร สถาปนิก ช่างศิลป์ ช่างฝีมือ และอื่น ๆ

(๔) ดำเนินการ หรือมอบหมายหน่วยงานอื่น ๆ ให้ทำหน้าที่
การวางกรอบมาตรฐานและจัดทำคู่มือแนะนำการดำเนินการอนุรักษ์
และพัฒนา มรดกวัฒนธรรม

(๕) ศึกษา ทบทวน และให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดนิยาม
ความหมาย การแบ่งประเภทมรดกวัฒนธรรม และการแบ่งบทบาท
หน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนา
มรดกวัฒนธรรม

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการบูรณาการระบบฐานข้อมูล
ด้านกับการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรม รวมทั้งมอบหมาย
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการสำรวจ รวบรวมและบันทึกข้อมูล
และจัดทำบัญชีรายการมรดกวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีศักยภาพในการรับการถ่ายโอนภารกิจ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และสร้าง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน

(๔) ศึกษา ทบทวน และให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขหรือเพิ่ม มาตรการจูงใจทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการสนับสนุน การอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมจากภาคเอกชนและ ภาคประชาชน

(๕) ผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อ การอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของภาครัฐ และ ภาคประชาชน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่สร้าง รายได้ให้กับกองทุนที่ได้จัดตั้งขึ้น

(๖) บูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน สมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับ การอนุรักษ์ และภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการ ขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

(๗) อำนวยการและประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วม กันจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการ ด้านการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๘) ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์ และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านการอนุรักษ์และพัฒนา มรดก วัฒนธรรม ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและ คณะรัฐมนตรี

(๑๓) กำกับ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี

(๑๔) ให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและอนุมัติเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการด้านการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน รวมทั้งโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ต้นนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการดังกล่าว

(๑๕) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

(๑๖) สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานของ รัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรี

(๑๗) ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในข้อ (๒) รวมทั้งโครงการ กิจกรรม และ ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

(๑๘) ดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้เกิดการศึกษา วิจัย พัฒนาองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ และพัฒนา มรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

(๑๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๒๐) ดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมงานการอนุรักษ์และพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้นำความในข้อ ๘ มาใช้บังคับกับการประชุมของ คณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ ให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมาย จากคณะรัฐมนตรี ให้รับผิดชอบการดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการตามข้อ ๙ (๒) รายงานความก้าวหน้าของแผนงานหรือ โครงการต่อคณะกรรมการ เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจ ออกระเบียบ ประกาศและคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่

นายกรัฐมนตรี

รายชื่อคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๒. พลเรือเอก ฐนิธ กิตติอำพน ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๓. นายธนภณ วัฒนกุล ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะกรรมการ

๑. พลอากาศตรีหม่อมหลวงประกิตติ เกษมสันต์ ประธานคณะกรรมการ
๒. ดร.दनัย หวังบุญชัย รองประธานคณะกรรมการ
๓. รองศาสตราจารย์เกศินี ประทุมสุวรรณ คณะทำงาน
๔. นายรณฤทธิ์ ธนโกเศศ คณะทำงาน
๕. นายวสุ โปษะณะนันท์ คณะทำงาน
๖. ดร.ชัชวินธ์ ตันติเวชวาณิชย์ คณะทำงาน
๗. ดร.หัทธยา สิริพัฒนากุล คณะทำงาน
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิป ศรีสกุลไชยรัก คณะทำงาน
๙. นางปองขวัญ สุขวัฒนา ลาซูล คณะทำงาน
๑๐. นางสาวชฎีกานต์ รัตนคช คณะทำงาน
๑๑. นายเจษฎา ลูประสงค์ คณะทำงานและเลขานุการ
๑๒. นางสาวปาริชาติ แก้วเขียว คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

รายงานฉบับสมบูรณ์

